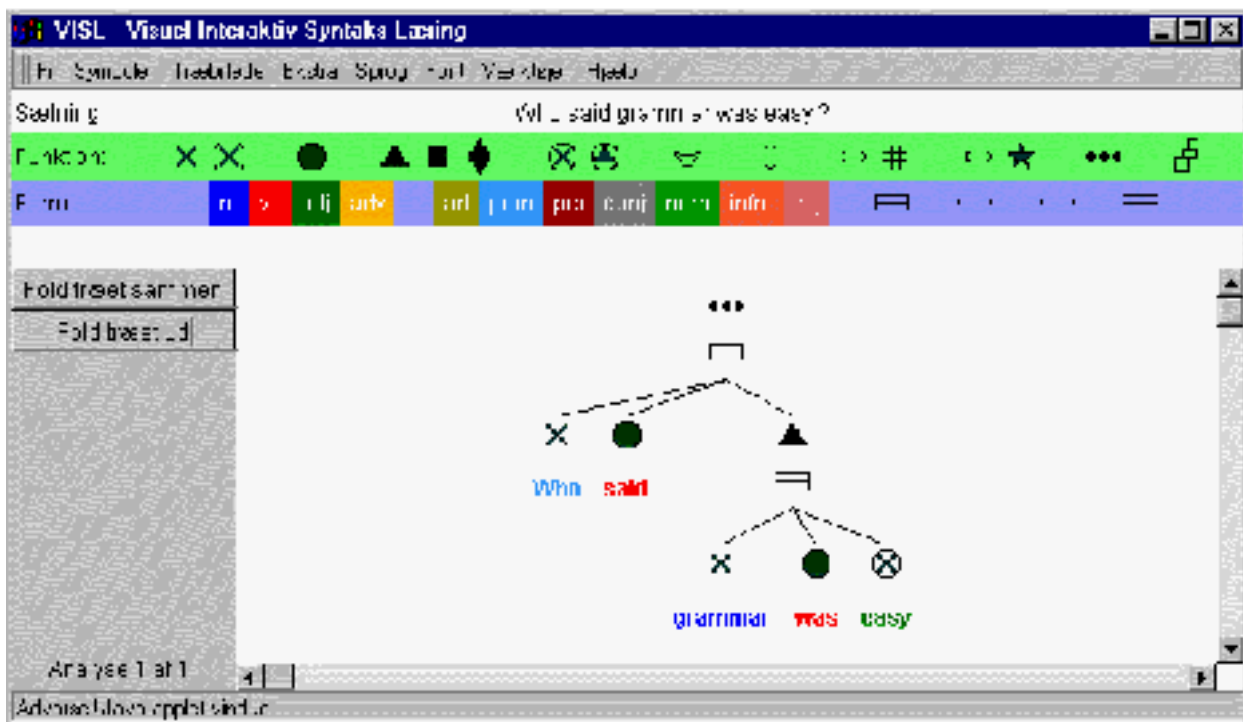

VISL - grammar at your fingertips

VISL (Visuel Interaktiv Syntaks Læring) er et tværspørgligt undervisnings- og forskningsinitiativ, der blev lanceret i 1996 som et oprindeligt 3-årigt samarbejde mellem ISK (Institut for Sprog og Kommunikation) på Odense Universitet (i dag Syddansk Universitet) og CTU (Center for teknologistøttet uddannelse). Projektet har siden tiltrukket støtte og "joint ventures" fra en lang række forsknings- og uddannelsesinstitutioner og -fonte i både ind- og udland. Aktiviteterne ledes af undertegnede (Eckhard Bick, projektleder) og John Dienhart (projekt-koordinator), og i alt er det ca. 75 involverede universitetslærere, forskere, studerende og programmører, der igennem tiden har arbejdet for projektet.

Kongstanken ved VISL er at realisere og forene det informationsteknologiske potentiale inden for automatisk sproglig analyse (tagging/parsing) på den ene side og computer-baseret interaktiv undervisning på den anden side, og at gøre resultatet tilgængelig for alle igennem internet-mediet (<http://visl.sdu.dk>). Den "usynlige" forskningsgrammatik i dette tostrengede system anvender Constraint Grammar metoden (CG), der leverer særdeles robuste computeranalyser af naturligt sprog, mens den synlige "front end" består af html- og java-baserede undervisningsprogrammer, spil og sproglige værktøjer. VISL tilbyder i dag grammatisk undervisningsmateriale for 15 sprog, heraf halvdelen også for frit sprogligt input (især portugisisk, dansk, engelsk, spansk, i nogen grad fransk, tysk, italiensk). Systemet er under konstant udvikling både hvad angår computerens grammatiske formåen, brugervenlighed og pædagogiske redskaber.

VISL's grammatiske filosofi fokuserer således på fleksibilitet, interaktivitet, naturlighed og tutoring, og der understøttes flere forskellige undervisningsniveauer og pædagogiske modeller. Bl.a. blev der i starten af året lanceret et særligt skole-niveau, VISL-lite, hvor det er muligt at reducere antallet af grammatiske kategorier og at arbejde med den danske "kryds-og-bolle"-notation. Systemet understøttes af en tværspørglig introduktionstekst og øvelser (*Grammy i Klostermølleskoven*), der lægger op til et grammatisk fællesprojekt for dansk, engelsk og tysk på gymnasieniveau.

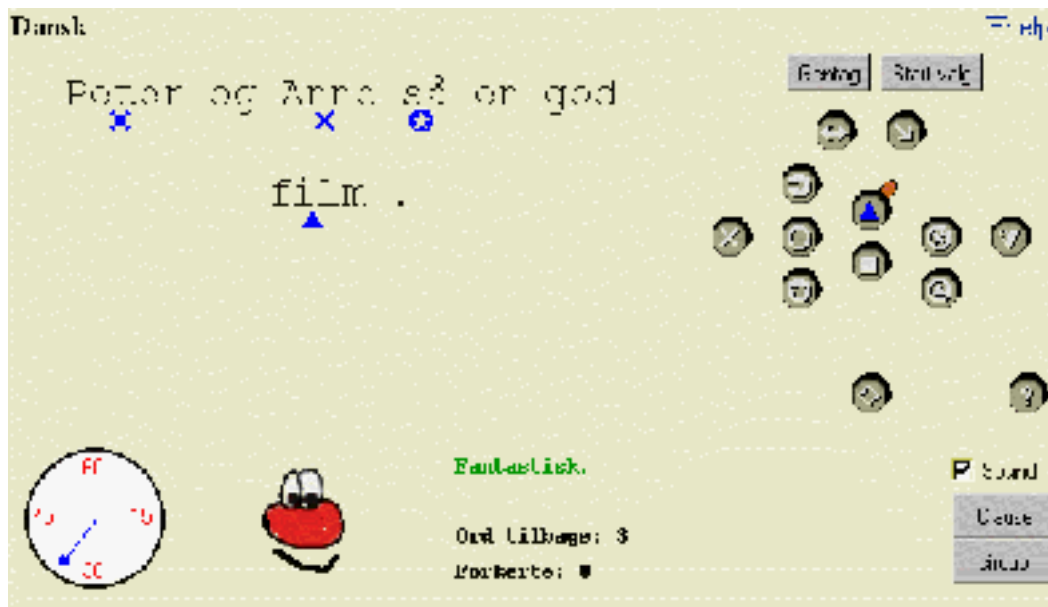
Eksemplet viser et skærbillede med et fuldstændigt engelsk sætningstræ. Træet kan vises færdigt, men kan også konstrueres interaktivt, evt. med vejledende fejlkommentarer, og brugerfladen kan tilpasses mht. sprog, bogstavforkortelser, kompleksitet og flere andre størrelser. Bemærk, at

brugeren har valgt symbolnotationen, hvor ordklasserne er farvekodet (blå substantiver, røde verber, grønne adjektiver etc.).

Netop ordklasseøvelser indgår også i flere af VISL's sprogspil, fx i farvespillet *Paintbox*, skydespillet *Shooting Gallery*, eller det Tetris-lignende *WordFall*.

Et andet spil er *PostOffice*, hvor eleven stempler ord med kryds-og-bolle symboler, for at markere deres funktion i sætningen. Bemærk at sætningerne i *PostOffice* ikke hentes fra en database, men at brugernes tekst analyseres "live":

Selvom VISL således har mange pædagogiske anvendelser, videreudvikles de bagvedliggende grammatikprogrammer også til en række andre formål, herunder grammatisk stavekontrol, maskinoversættelse, og ikke mindst til automatisk grammatisk opmærkning af store tekstsamlinger (såkaldte corpora), der i fremtiden vil gøre det nemmere at kompilere ordbøger, beskrive ændringer i sprogbrugen eller forbedre brugervenligheden i bibliotekets eller internettets søgemaskiner.

dr. phil. Eckhard Bick,
forskningslektor, SDU